

Regeringskansliet
Kulturdepartementet
103 33 Stockholm

Remiss av lagrådsremissen *Stärkt skydd mot diskriminering i skolan*

Nämnden mot diskriminering (nämnden) har anmodats att yttra sig över lagrådsremissen *Stärkt skydd mot diskriminering i skolan* och får med anledning härav anföra följande.

Av 4 kap. 5 § diskrimineringslagen framgår att den som inte fullgör sina skyldigheter i fråga om aktiva åtgärder enligt diskrimineringslagen (2008:567) vid vite kan föreläggas att fullgöra dem. Ett sådant föreläggande meddelas i dag av nämnden på framställning av DO när det gäller det tillämpningsområde som lagrådsremissen omfattar. Nämnden prövar också överklaganden av DO:s beslut om vitesförelägganden enligt 4 kap. 4 § diskrimineringslagen.

I lagrådsremissen föreslås bl.a. att Skolinspektionen, vid sidan av Diskrimineringsombudsmannen (DO) ska ges möjlighet att utreda och föra talan i enskilda ärenden om diskriminering inom skollagens tillämpningsområde. Det föreslås också att tillsynen över diskrimineringslagens bestämmelser om aktiva åtgärder mot diskriminering ska flyttas från DO till Skolinspektionen såvitt avser skollagsområdet och att det ska vara skollagens (2018:800) bestämmelser om tillsyn som ska tillämpas i denna tillsynsverksamhet.

Förslagen synes innebära att diskrimineringslagens regler om utfärdande och överklagande av viten inte längre ska tillämpas vid tillsyn över diskrimineringslagens regler om aktiva åtgärder på skolans område. Nämnden kommer alltså inte längre att pröva sådana ärenden. I stället kommer sådana vitesförelägganden att kunna utfärdas av Skolinspektionen och överklagas till allmän förvaltningsdomstol.

Förslaget synes vidare innebära att delvis olika regler om den utredande myndighetens befogenheter och olika bestämmelser om viten kommer att tillämpas i enskilda diskrimineringsärenden, beroende på om ärendet utreds av Skolinspektionen eller av DO. I det förra fallet överklagas ett vitesföreläggande till allmän förvaltningsdomstol. I det senare fallet överklagas det till nämnden.

Olika regler om vitesförelägganden kommer vidare att tillämpas i tillsynsverksamheten avseende aktiva åtgärder. På skollagens område kommer beslut om viten fattas av Skolinspektionen och överklagas till allmän förvaltningsdomstol. På övriga samhällsområden beslutas viten av nämnden, vars beslut inte kan överklagas.

Vidare prövas talan om utdömande av vite i enskilda diskrimineringsärenden som drivs av Skolinspektionen enligt skollagen i allmän förvaltningsdomstol, medan motsvarande talan av DO enligt diskrimineringslagen prövas i allmän domstol.

En analys av förslagets konsekvenser i samtliga dessa delar saknas i lagrådsremissen.

Nämnden saknar också en analys avseende riskerna för att förslaget kan komma att innebära att en utbildningsanordnare blir skyldig att svara två myndigheter och riskerar att drabbas av ingripande åtgärder i form av bl.a. vitesförelägganden från båda dessa myndigheter, då en elev som anser sig ha blivit utsatt för diskriminering kan komma att vända sig både till Skolinspektionen och DO för att få saken utredd. En sådan ordning framstår enligt nämndens mening som oproportionerligt ingripande.

Genom lagrådsremissens förslag skulle dessutom utbildningsanordnare tvingas att hantera två olika system för hantering av diskrimineringsärenden och för sitt arbete med aktiva åtgärder, ett för barn och elever och ett annat för sina anställda m.fl. Nämnden saknar i lagrådsremissen även en analys av konsekvenserna av detta.

Lagrådsremissens förslag borde vidare rimligen innebära att nämndens kompetensområde minskas, vilket i sin tur borde innebära att färre ärenden kan bli aktuella för nämndens prövning. Nämnden saknar i lagrådsremissen en beskrivning av förslagets konsekvenser också i dessa delar.

Nämnden ställer sig slutligen frågande till om förslaget att två olika myndigheter ska ha samma behörighet att utreda och föra talan för enskilda i ärenden om diskriminering inom det skollagsreglerade området verkligen innebär ett enklare och tydligare system för barn, elever och deras föräldrar.

I övrigt föranleder förslagen inte några synpunkter från nämndens sida.

Detta yttrande har beslutats av nämnden efter föredragning av nämndens sekreterare Helene Arango Magnusson. I avgörandet har följande ledamöter och ersättare deltagit: Hans Ytterberg, ordförande, Sören Öman, Daniel Wanhatalo, Lotta Kärger, Sven Rosqvist, Ulrika Hagström, Lena Maier Söderberg och Kurt Eriksson. Enhälligt.

På nämndens vägnar

Hans Ytterberg

Helene Arango Magnusson